

INNOVATSIYALAR XALQLARNI QASHSHOQLIKDAN QUTQARISH OMILI SIFATIDA

Ikromov E.I.

Osiyo xalqaro universiteti o'qituvchisi.

Safarova J.R.

Osiyo xalqaro universiteti talabasi.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15043889>

Annotatsiya. Texnologik va ilmiy innovatsiyalar jamiyatlarning rivojlanishida muhim rol o'ynaydi. Ular qashshoqlikni kamaytirish va zamonaviy dunyoda raqobatbardosh bo'lish uchun zarur vositalardan biridir. Ushbu maqolada innovatsiyalarning iqtisodiy o'sishga, ta'lim tizimiga, ijtimoiy farovonlikka va siyosiy tizimlarga ta'siri o'rganiladi. Shuningdek, innovatsiyalarni joriy etishda uchraydigan muammolar va ularning samaradorligini oshirish bo'yicha tavsiyalar beriladi.

Kalit so'zlar: Innovatsiya, iqtisodiy rivojlanish, qashshoqlikni kamaytirish, ta'lim, texnologiya, ijtimoiy farovonlik, siyosiy islohotlar, barqaror taraqqiyot.

Bugungi kunda texnologik va ilmiy innovatsiyalar ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotning asosi bo'lib xizmat qilmoqda. Innovatsiyalar nafaqat iqtisodiy o'sishni ta'minlaydi, balki jamiyatlarning ijtimoiy, madaniy va siyosiy tizimlarini ham shakllantiradi. Ishlab chiqarish samaradorligini oshirish, yangi ish o'rinlarini yaratish va ta'lim hamda tibbiyot sohasidagi rivojlanish orqali innovatsiyalar qashshoqlikni kamaytirishda muhim omil hisoblanadi. Ushbu maqolada innovatsiyalar yordamida qashshoqlikdan xalos bo'lish yo'llari va ularning uzoq muddatli ijobiy ta'siri tahlil qilinadi.

1. Innovatsiyalar iqtisodiy o'sish omili sifatida

Texnologik taraqqiyot ishlab chiqarish samaradorligini oshirib, tannarxni pasaytiradi va yangi sanoat tarmoqlarining rivojlanishiga turtki beradi.

Avtomatlashtirish, sun'iy intellekt va raqamli moliyaviy xizmatlar biznesni samarali yuritishga imkon yaratib, yangi ish o'rinlarini yaratishga hissa qo'shadi.

Zamonaviy texnologiyalar qishloq xo'jaligi va sanoatni rivojlantirishda ham muhim o'rin tutib, aholining daromadlarini oshirish va qashshoqlik darajasini pasaytirishga xizmat qiladi.

2. Innovatsiyalar ta'lim va ilm-fan rivojiga ta'siri

Ta'lim qashshoqlikka qarshi kurashda asosiy omillardan biridir.

Innovatsiyalar esa ta'lim tizimini zamonaviylashtirishga katta hissa qo'shmoqda. Raqamli platformalar, onlayn kurslar va sun'iy intellekt asosidagi ta'lim vositalari aholining barcha qatlamlari uchun bilim olish imkoniyatini oshirmoqda. Ilmiy tadqiqotlarning rivojlanishi esa yangi texnologik yutuqlarga olib kelib, jamiyatning intellektual salohiyatini oshiradi.

3. Innovatsiyalar orqali ijtimoiy farovonlikni oshirish

Zamonaviy tibbiyot texnologiyalari, masofaviy diagnostika va genetik tadqiqotlar insonlarning sog'lig'ini yaxshilashga xizmat qilmoqda. Shuningdek, qayta tiklanadigan energiya manbalarining rivojlanishi, atrof-muhitni himoya qilish texnologiyalari va smart infratuzilma qashshoqlikni kamaytirish va aholi hayot sifatini yaxshilashda muhim rol o'ynaydi.

4. Innovatsiyalar siyosiy tizimlar va boshqaruvdagi o'zgarishlar omili sifatida

Elektron hukumat, raqamli xizmatlar va blokcheyn texnologiyalari davlat boshqaruvining samaradorligini oshirib, korrupsiyani kamaytirishga yordam beradi.

Ochiq ma'lumotlar tizimi fuqarolarning davlat boshqaruvida ishtirokini kuchaytirib, ijtimoiy adolatni ta'minlashga xizmat qiladi. Shuningdek, ijtimoiy tarmoqlar va raqamli platformalar orqali aholining davlat boshqaruvidagi faolligi ortmoqda.

5. Innovatsiyalar madaniy va ijtimoiy transformatsiyalarni ta'minlash vositasi sifatida

Axborot texnologiyalarining rivojlanishi madaniyat va san'at sohalarida ham inqilobiy o'zgarishlarga sabab bo'lmoqda. Raqamli kommunikatsiya vositalari orqali dunyo madaniyatlari bir-biriga yaqinlashmoqda, bu esa global hamkorlik va madaniy rivojlanishga xizmat qilmoqda.

Kreativ sanoatlar – kino, musiqa va san'at innovatsiyalar yordamida yangi ifodalash shakllarini yaratmoqda va iqtisodiyotga hissa qo'shmoqda.

Innovatsiyalarni joriy etishda quyidagi muammolar uchraydi:

Innovatsiyalarning imkoniyatlariga qaramay, ularni joriy etishda bir qator muammolar mavjud:

- Raqamli tafovut: Kam rivojlangan hududlarda texnologiyalarga cheklangan kirish imkoniyati innovatsiyalarning samaradorligini pasaytiradi.
- Iqtisodiy to'siqlar: Yangi texnologiyalarni joriy etish uchun katta sarmoyalar talab qilinadi, bu esa kam daromadli davlatlar uchun qiyinchilik tug'diradi.
- Regulyativ muammolar: Innovatsiyalarni tartibga soluvchi qonunchilik va siyosatning sustligi ularning keng miqyosda joriy etilishiga to'sqinlik qiladi.
- Etika va xavfsizlik muammolari: Raqamli texnologiyalarning rivojlanishi bilan maxfiylik va kiberxavfsizlik muammolari dolzarb bo'lib qolmoqda.

Innovatsiyalarning ta'sirini maksimal oshirish bo'yicha tavsiyalar

1. Ilmiy tadqiqot va ishlanmalarni qo'llab-quvvatlash: Davlat va xususiy sektor tomonidan ilmiy tadqiqotlarga ko'proq investitsiya kiritish zarur.
2. Raqamli infratuzilmani kengaytirish: Internet va zamonaviy texnologiyalarga kirish imkoniyatlarini oshirish lozim.
3. Davlat-xususiy sheriklikni kuchaytirish: Hukumat, biznes va akademik doiralar hamkorligini mustahkamlash orqali innovatsiyalarni rivojlantirish kerak.
4. Inklyuziv siyosatni rivojlantirish: Innovatsiyalar hamma uchun teng imkoniyat yaratishi va barcha ijtimoiy qatlamlarga foyda keltirishi lozim.
5. Barqaror innovatsiyalarni qo'llab-quvvatlash: Ekologik va ijtimoiy jihatdan foydali texnologiyalarga sarmoya kiritish zarur.

Innovatsiyalar qashshoqlikni kamaytirish va jamiyatni rivojlantirishning eng samarali vositalaridan biridir. Ular iqtisodiy taraqqiyot, ta'lim, sog'liqni saqlash va davlat boshqaruvidagi islohotlarga turtki beradi. Innovatsiyalar orqali kelajakda yanada adolatli va barqaror jamiyat qurish mumkin. Shuning uchun innovatsiyalarga sarmoya kiritish va ularni keng joriy etish davlatlar uchun strategik ahamiyatga ega.

REFERENCES

1. Qudratova, G. M. (2025). THE EVALUATION OF UNIVERSITY COMPETITIVENESS: A REVIEW OF METHODOLOGIES. *SHOKH LIBRARY*.
2. Azimov, B. F., Maksudovich, A. Z., & Qudratova, G. M. (2025). THE IMPORTANCE OF INNOVATION IN ENHANCING THE COMPETITIVENESS OF HIGHER EDUCATION UNIVERSITIES. *SHOKH LIBRARY*.
3. Sodiqova, N. (2025). METHODOLOGY FOR DEVELOPING STUDENTS' TECHNICAL THINKING IN ECONOMICS CLASSES. *International Journal of Artificial Intelligence*, 1(1), 885-891.
4. Islomova, M., & Sodiqova, N. (2025). ILM-FAN VA TA'LIMDAGI INNOVATION RIVOJLANISHNING DOLZARB MUAMMOLARI. *Modern Science and Research*, 4(2), 300-307.
5. Bahodirovich, X. B. (2025). XO'JALIK YURITUVCHI SUBYEKTLARDA HISOB YURITISH SIYOSATI. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(6), 210-215.
6. Bahodirovich, X. B. (2025). BUXGALTERIYA HISOBINING O'RGANISH USULLARI. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(5), 257-262.

7. Ёкубов, А. Б., & Алимова, Ш. А. (2024). МАКРОЭКОНОМИКА: ЭВОЛЮЦИЯ ТЕОРИИ И СОВРЕМЕННОЙ ПРАКТИКИ.
8. Abidovna, A. S. (2025). INVESTMENT PROJECTS: ADVANCED MANAGEMENT AND EVALUATION. *SHOKH LIBRARY*.
9. Hakimovich, T. M. (2025). EKSPORT RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHDA DIVERSIFIKATSIYANING AHAMIYATI. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(4), 112-121.
10. Hakimovich, T. M. (2025). O ‘ZBEKISTONDA EKSPORTNI RAG ‘BATLANTIRISH UCHUN FOYDALANILADIGAN MOLIVAVIY VOSITALAR TAHLILI. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(5), 141-150.
11. Ibodulloyevich, I. E. (2024). O ‘ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK SAMARADORLIGINI OSHIRISH MUAMMOLARI VA ISHBILARMONLIK MUHITINI YAXSHILASH ISTIQBOLLARI. *Gospodarka i Innowacje.*, 51, 258-266.
12. EI, I. (2025). MINTAQALAR VA MA’MURIY HUDUDLAR TADBIRKORLIK FAOLIYATINI INVESTITSIYA BILAN TA’MINLOVCHI IQTISODIY TIZIM SIFATIDA. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(6), 58-69.
13. Azimov, B. F., & Yodgorova, Z. Y. (2025). METHODS OF STUDYING THE STATE OF COMPETITION IN THE EDUCATIONAL SERVICES MARKET. *SHOKH LIBRARY*.
14. Azimov, B. F. (2025). INNOVATSIYALARNI QO ‘LLAB-QUVVATLASH XIZMATLARI: ISPANIYA, POLSHA VA BOLGARIYA TAJRIBALARI. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(4), 12-23.
15. Raxmonqulova, N. O. (2025). DEVELOPMENT OF THE DIGITAL ECONOMY ON A GLOBAL SCALE AND THE EXPERIENCE OF COUNTRIES. *SHOKH LIBRARY*.
16. Қизи Рахмонқулова, Н. О. (2023). КИЧИК САНОАТ ЗОНАЛАРИНИНГ ХУДУДЛАР ИҚТИСОДИЁТИНИ РИВОЖЛАНТИРИШДАГИ ЎРНИ. “*Экономика и туризм*” *международный научно-инновационный журнал*, 6, 14.
17. Shadiyev, A. X. (2025). DEVELOPMENT OF THE CURRICULUM FOR ECONOMIC DISCIPLINES IN PRIVATE UNIVERSITIES. *FARS International Journal of Education, Social Science & Humanities.*, 13(1), 389-396.
18. Shadiyev, A. X. (2025). METHODS OF TEACHING THE “ECONOMIC THEORY”. *SHOKH LIBRARY*.

19. Zaripova, G., & Naimova, N. (2025). INFLYATSIYA VA UNI BARTARAF ETISH CHORA-TADBIRLARI. *Modern Science and Research*, 4(2), 371-378.
20. Akbarovna, N. N. (2025). PROBLEMS OF INCREASING INVESTMENT ACTIVITY IN THE CONTEXT OF GLOBALIZATION. *SHOKH LIBRARY*.
21. Supiyevna, B. M. (2025). G'AZNACHILIK-DAVLAT MOLİYASINING ENG MUHIM BO'LAGI. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(5), 117-123.
22. Supiyevna, B. M. (2025). BUDGETING IN THE PUBLIC SECTOR. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(6), 90-95.
23. Jumayeva, Z. (2023). BASICS OF NATIONAL ECONOMIC DEVELOPMENT. *Modern Science and Research*, 2(12), 296-300.
24. Bostonovna, D. Z. (2023). CONCEPTUAL BASIS OF IMPROVEMENT OF BANK AUDIT IN COMMERCIAL BANKS. *IMRAS*, 6(6), 118-124.
25. Tagayeva, R., & Bobojonova, M. J. (2025). BYUDJET, UNING SHAKLLANISHI VA TAQSIMLANISHI. *Modern Science and Research*, 4(2), 387-393.
26. Bobojonova, M. J., & Toshev, M. H. (2025). JAHON BOZORIDA YASHIL IQTISODIYOTNI MOLİYALASHTIRISH TENDENSIYASI: FAKTLAR VA KO'RSATKICHLAR ASOSIDA TAHLIL. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(4), 120-128.
27. Жумаева, З. К. (2024). РАЗВИТИЕ ТВОРЧЕСКИХ ИНДУСТРИЙ КАК ФАКТОР РОСТА НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ: ОБЗОР ЗАРУБЕЖНОГО ОПЫТА И ПЕРСПЕКТИВЫ ДЛЯ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН.
28. Жумаева, З. К. (2024). Инвестиционная Активность Как Основной Элемент Организационно-Экономического Механизма Маркетинга Территории. *Miasto Przyszłości*, 55, 1411-1417.
29. Ibragimov, A. (2025). PROSPECTIVE WAYS OF ATTRACTING FOREIGN INVESTMENT TO THE NATIONAL ECONOMY. *International Journal of Artificial Intelligence*, 1(1), 137-143.
30. Qahhorova, J., & Ibragimov, A. (2025). XORIY INVESTITSİYALAR AHAMIYATI, OMILLARI VA ISTIQBOLLARI. *Modern Science and Research*, 4(2), 283-291.
31. Алимова, Ш. А., & Джураева, М. С. (2025). ИННОВАЦИИ И ЦИФРОВИЗАЦИЯ В ОБРАЗОВАТЕЛЬНОМ ПРОЦЕССЕ: ПЕРСПЕКТИВЫ И ПРОБЛЕМЫ. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(4), 120-126.

32. Алимова, Ш. А., & Джураева, М. С. (2025). СТРАТЕГИЧЕСКОЕ УПРАВЛЕНИЕ В ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(4), 82-89.
33. Игамова, Ш. З. (2024). МЕТОДИЧЕСКИЕ РЕКОМЕНДАЦИИ ПО ФОРМИРОВАНИЮ ОРГАНИЗАЦИОННО-ЭКОНОМИЧЕСКОГО МЕХАНИЗМА ОБЕСПЕЧЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ ИННОВАЦИОННОГО развития ПРЕДПРИЯТИЙ СТРОИТЕЛЬНЫХ МАТЕРИАЛОВ. *Gospodarka i Innowacje.*, 43, 335-340.
34. Игамова, Ш. З. (2021). Особенности инноватики на предприятиях промышленности строительных материалов. *Архитектура. Курилиш. Дизайн Илмий-амалий журнал. ТАҚИ*, 263-267.
35. Baxtiyorova, J., & Djurayeva, M. S. (2025). BOZOR IQTISODIYOTI SHAROITIDA RAQOBATNING ROLI. *Modern Science and Research*, 4(2), 477-485.